

เส้นทางสู่สังคมไร้เงินสด

The Journey to Less-Cash Society:
Thailand's Payment System at a Crossroads

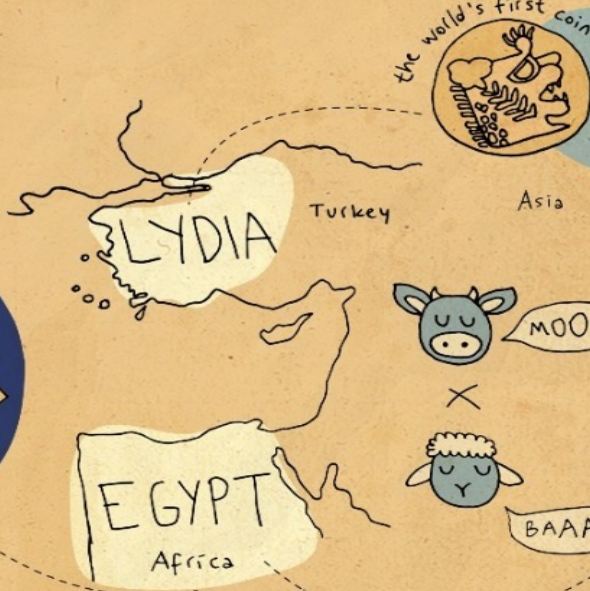
อัจฉนา	ลำชา
จารีย์	ปิ่นทอง
ชนกานต์	ฤทธิพันธ์
อณิยา	ฉิมน้อย
ภูริวัฒน์	ตราเกียรติกุล

งานสัมมนาวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทย
ประจำปี 2561

BARTER BEGINS in Egypt

9000 BC

EGYPT Africa

LYDIA Turkey

the world's first coin

600 BC

The Gold Florin

1250 AD

BANKNOTES!

MARCO POLO

1290 AD

Europe

CHINA

FLORENCE

300 years

THE BLACK DEATH

C. COLUMBUS

USA

New York

1950

FRANK MCNAMARA The Diners Club Card

CREDIT

Telephone Banking

1983

2005 CHIP & PIN

SATOSHI NAKAMOTO

1st Bitcoin Block

2009

Automatic Teller

JOHN SHEPHERD

1967

UK

Mobil Oil's Speedpass

1997

BLOCKCHAIN

BANK

&

CONTACTLESS ECONOMY

2014

The Awakening

2016

NFC

plutus.it

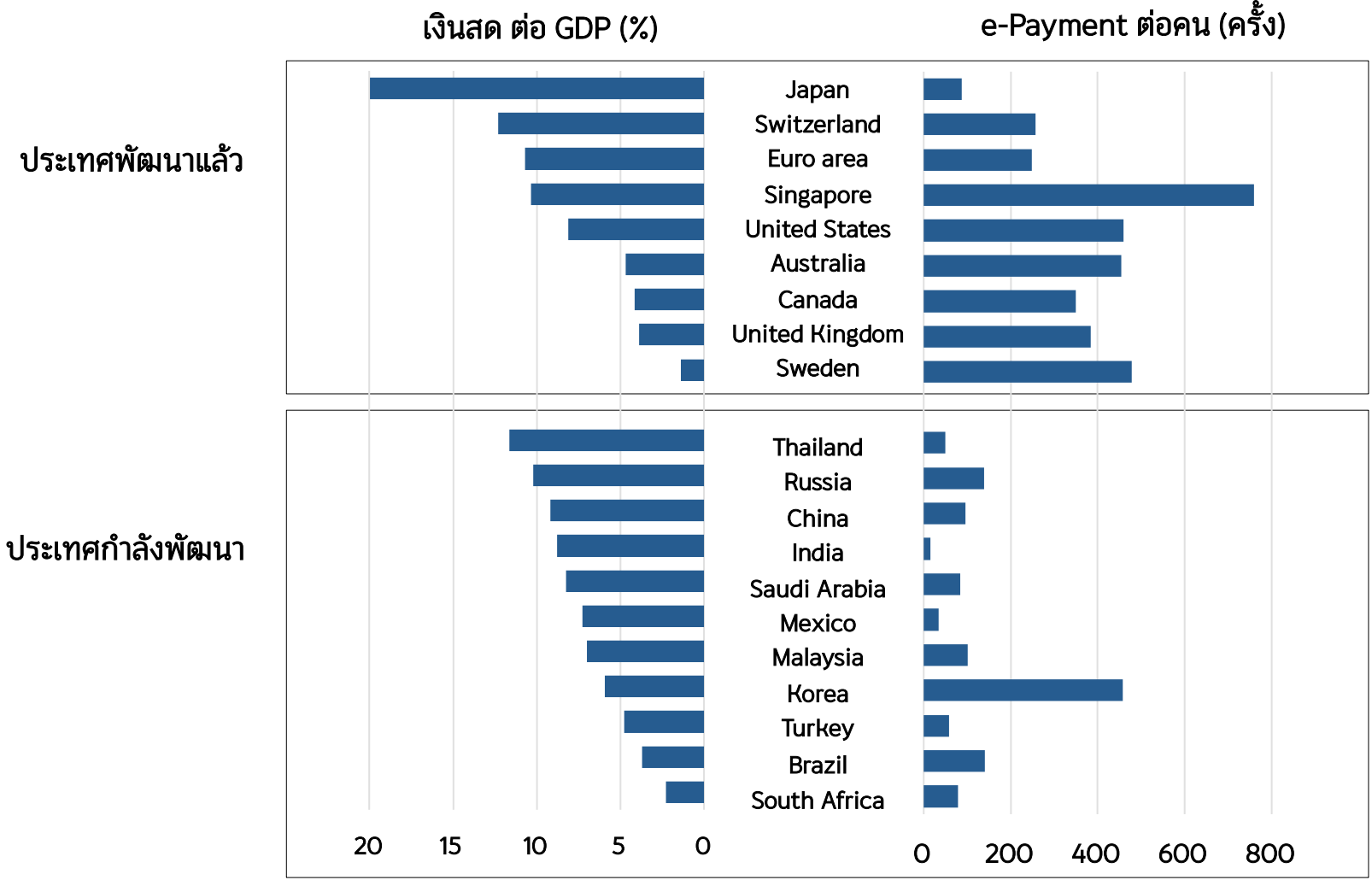
1871

Birth of E-Money

Data

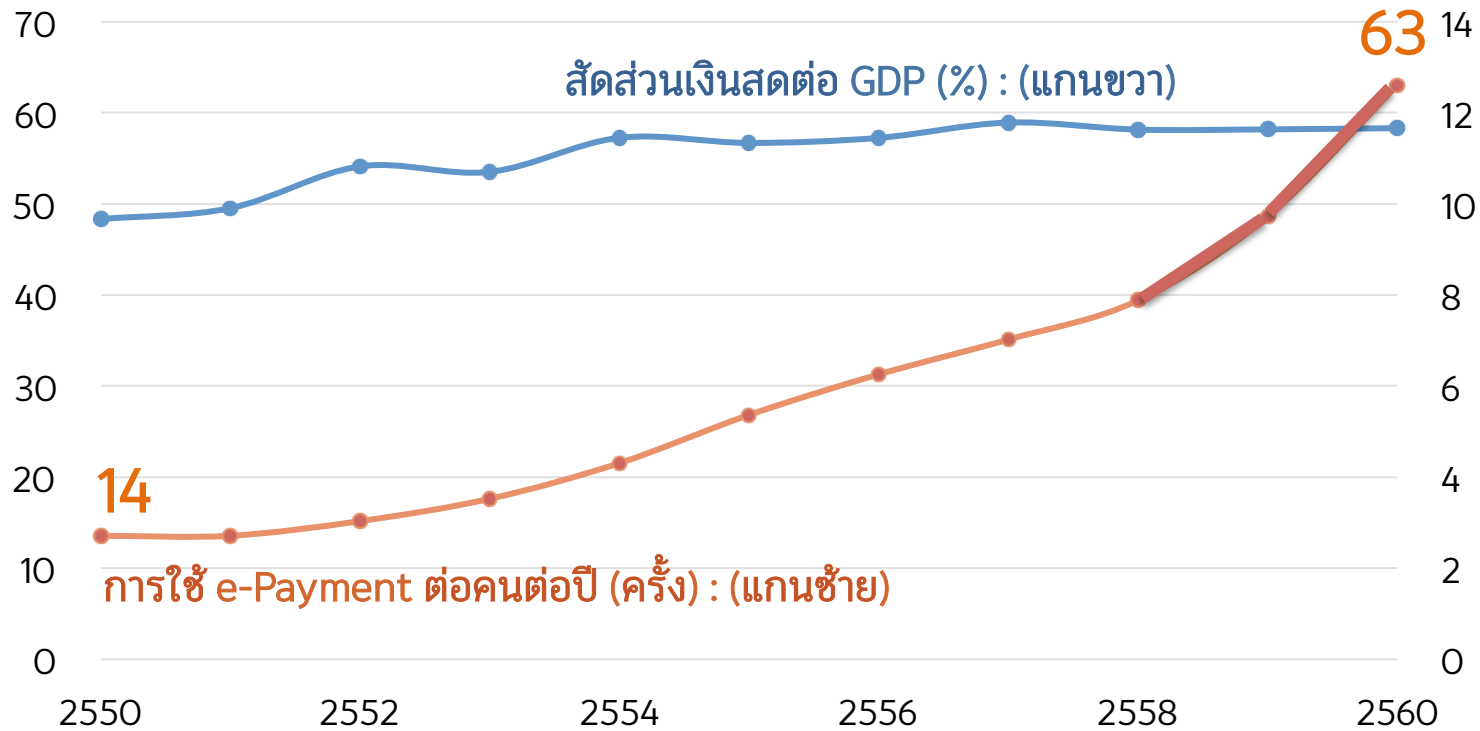

การใช้เงินสด และ ธุรกิจที่ไม่ใช้เงินสด เทียบกับต่างประเทศ ไทยอยู่ตรงไหน

Source: BIS, BOT, PBOC, BNM 2016

คนไทย ใช้ e-Payment มากขึ้น ขณะที่ปริมาณเงินสดยังทรงตัว

1 ▲ 60.5%

2 ▲ 17.4%

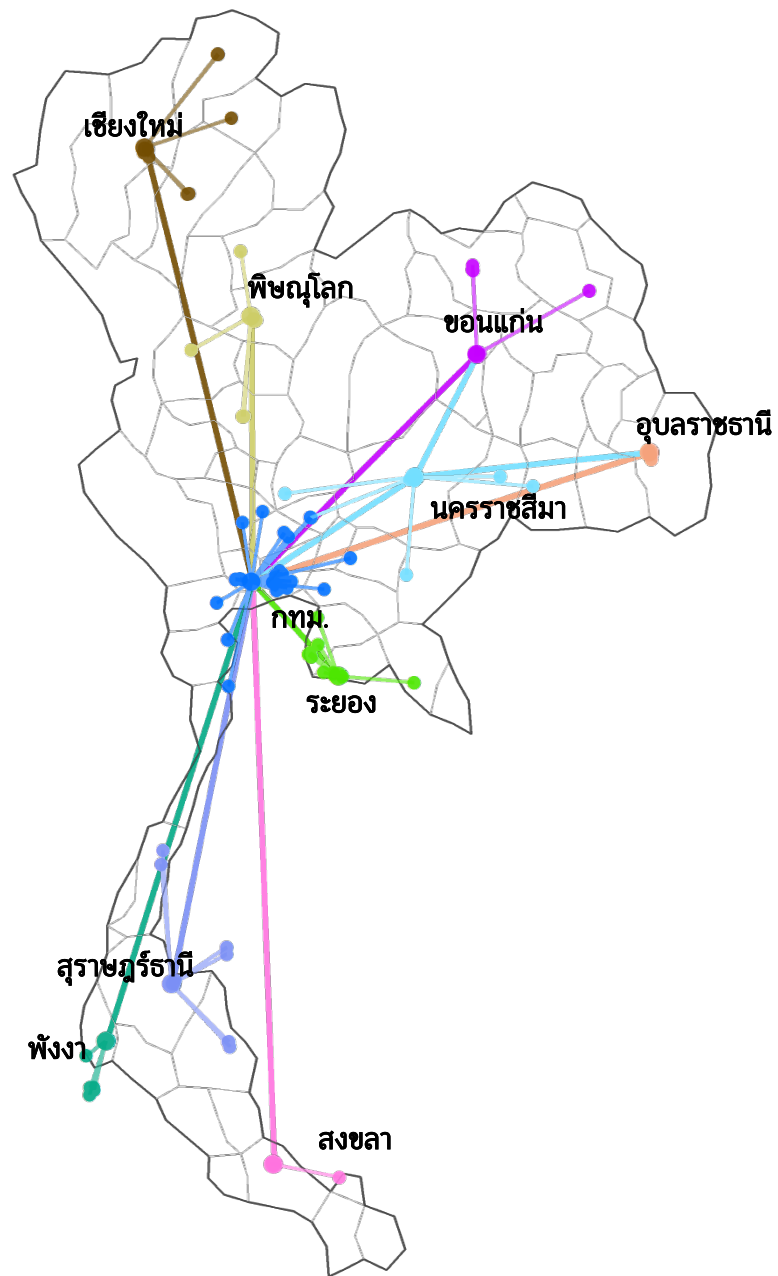
e-Money

3 ▲ 10.6%

Card payment

เส้นทางสู่สังคมไร้เงินสด?

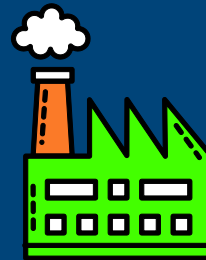

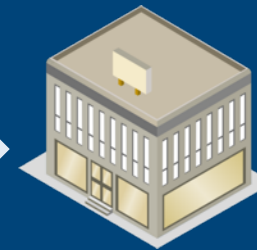
แบงก์ชาติ

ธนาคารพาณิชย์

โรงพิมพ์ธนบัตร

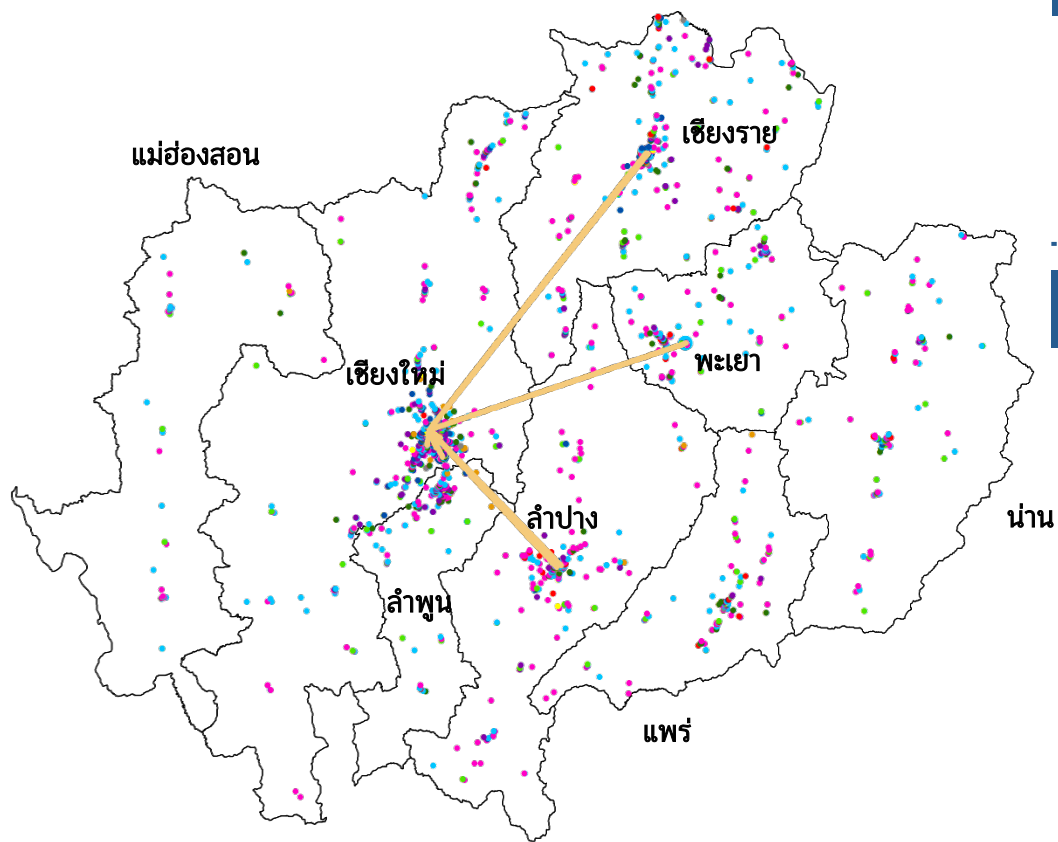
ศูนย์จัดการธนบัตร

ศูนย์เงินสด

ภาคเหนือตอนบน

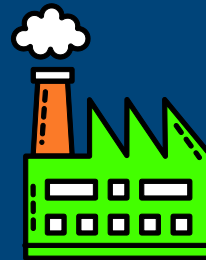

แบงก์ชาติ

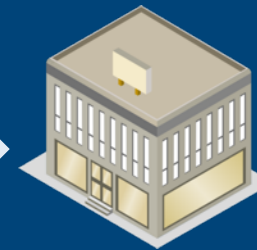
ธนาคารพาณิชย์

ประชาชน

โรงพิมพ์ธนบัตร

ศูนย์จัดการธนบัตร

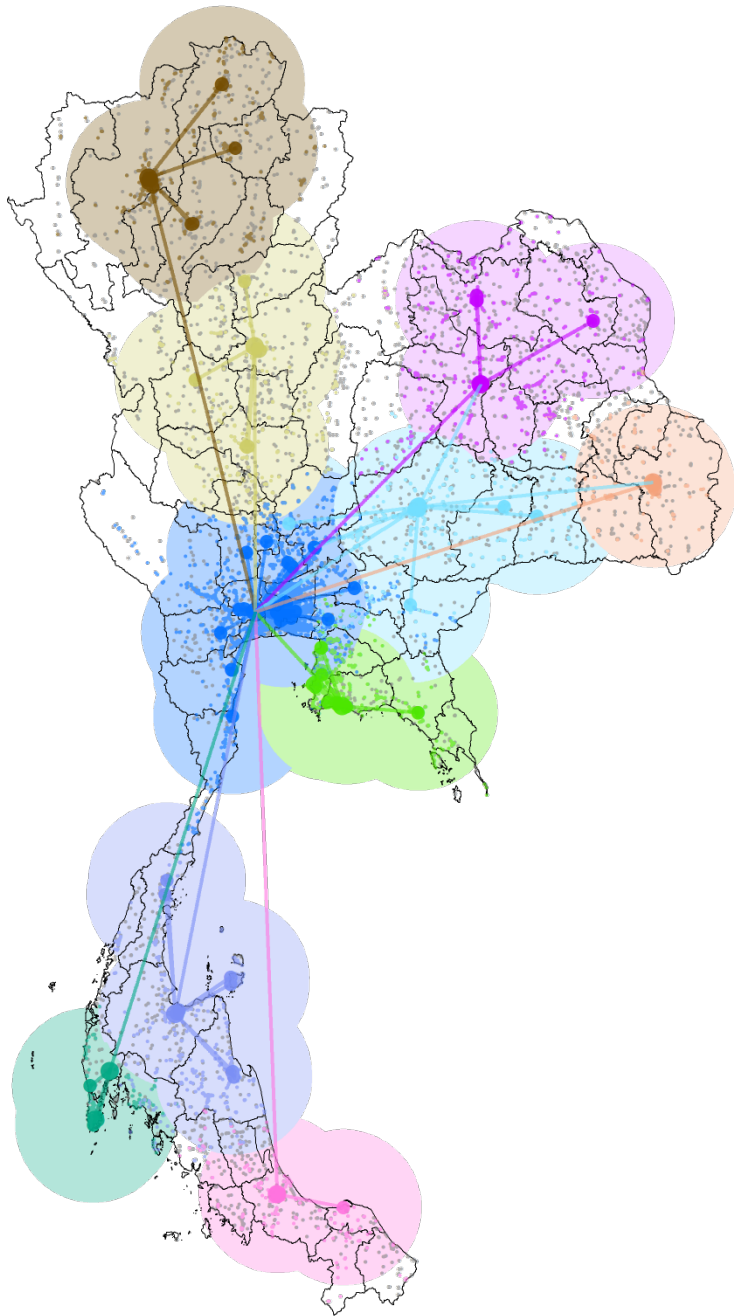

ศูนย์เงินสด

ATM/สาขา

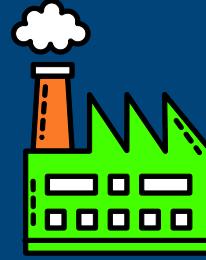

แบงก์ชาติ

ธนาคารพาณิชย์

ประชาชน

โรงพิมพ์ธนบัตร

ศูนย์จัดการธนบัตร

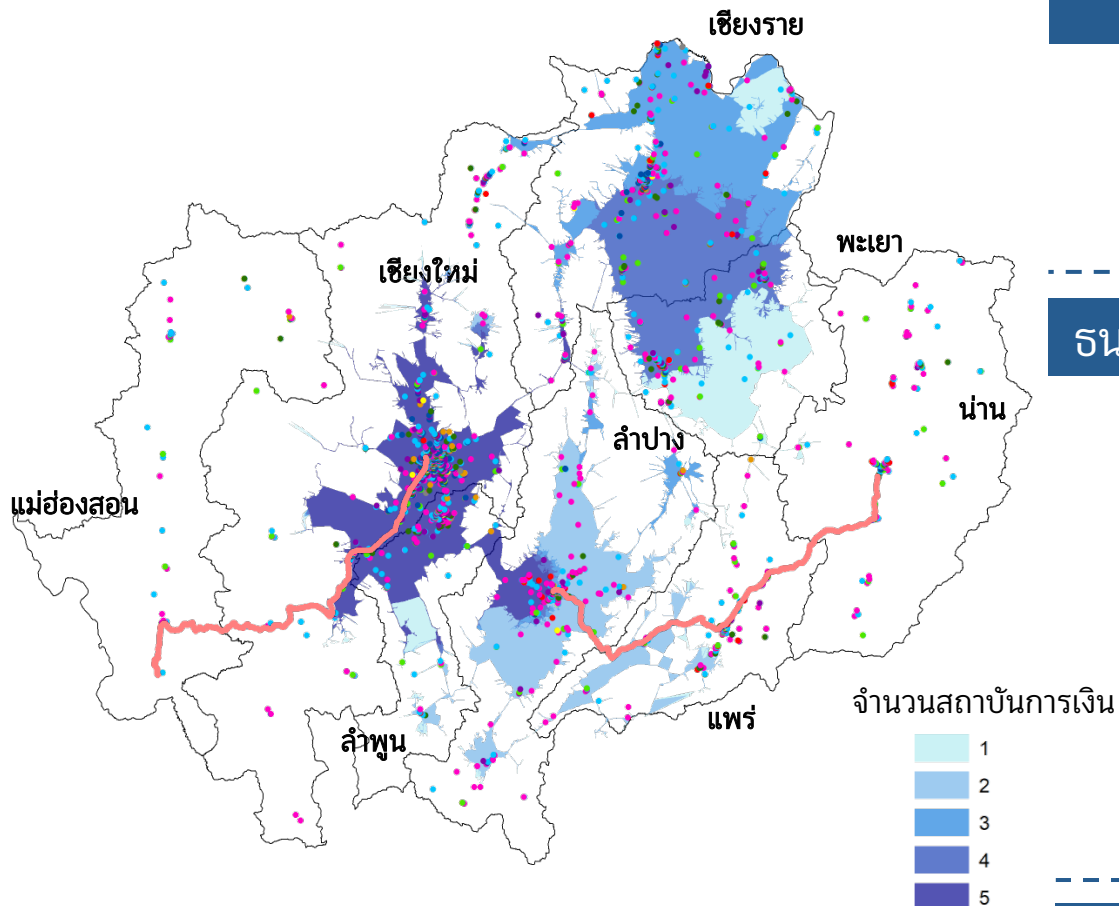
ศูนย์เงินสด

ATM/สาขา

ประสิทธิภาพการจัดการเงินสด?

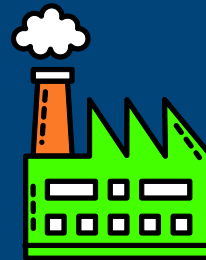

แบงก์ชาติ

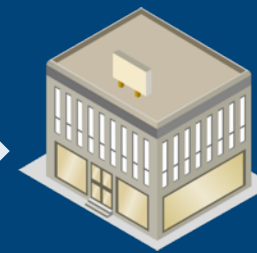
ธนาคารพาณิชย์

ประชาชน

โรงพิมพ์ธนบัตร

ศูนย์จัดการธนบัตร

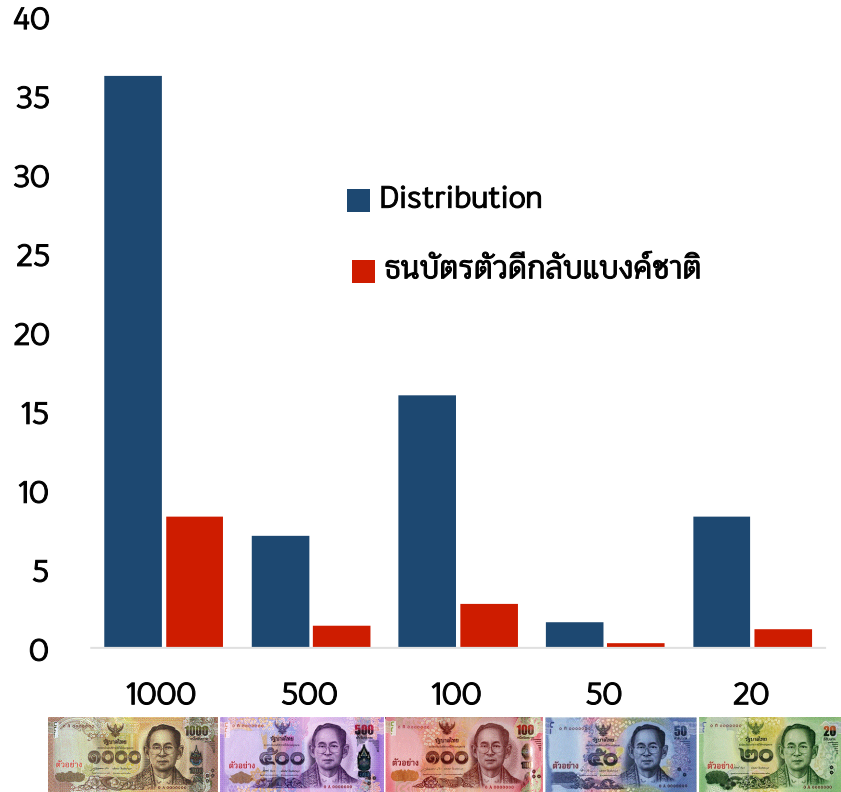

พื้นที่บริการที่ซับซ้อน
ต่างคนต่างทำ

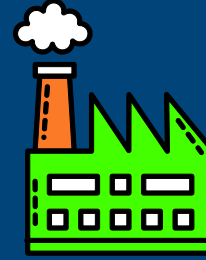

ประสิทธิภาพการจัดการเงินสด?

ล้านฉบับ/วัน

โรงพิมพ์ธนบัตร

แบงก์ชาติ

ศูนย์จัดการธนบัตร

ธนาคารพาณิชย์

ศูนย์เงินสด

ขนธนบัตรตัวดี
กลับศูนย์แบงก์ชาติ

ATM/สาขา

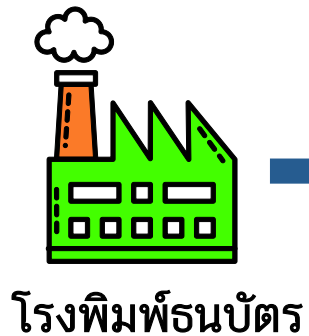
ประชาชน

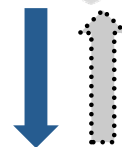
ต้นทุนผลิตและขนส่งเงินสดปีละ 5 หมื่นล้านบาท

แบงก์ชาติ

4 พันกว่าล้าน

ศูนย์จัดการธนบัตร

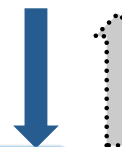

ธนาคารพาณิชย์

4 หมื่นกว่าล้าน

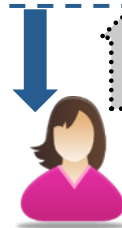

ศูนย์เงินสด

สาขา/ATM

ประชาชน

เงินสด กับ e-Payment มีโครงสร้างต้นทุนต่างกัน

เงินสด

e-Payment

ต้นทุนคงที่

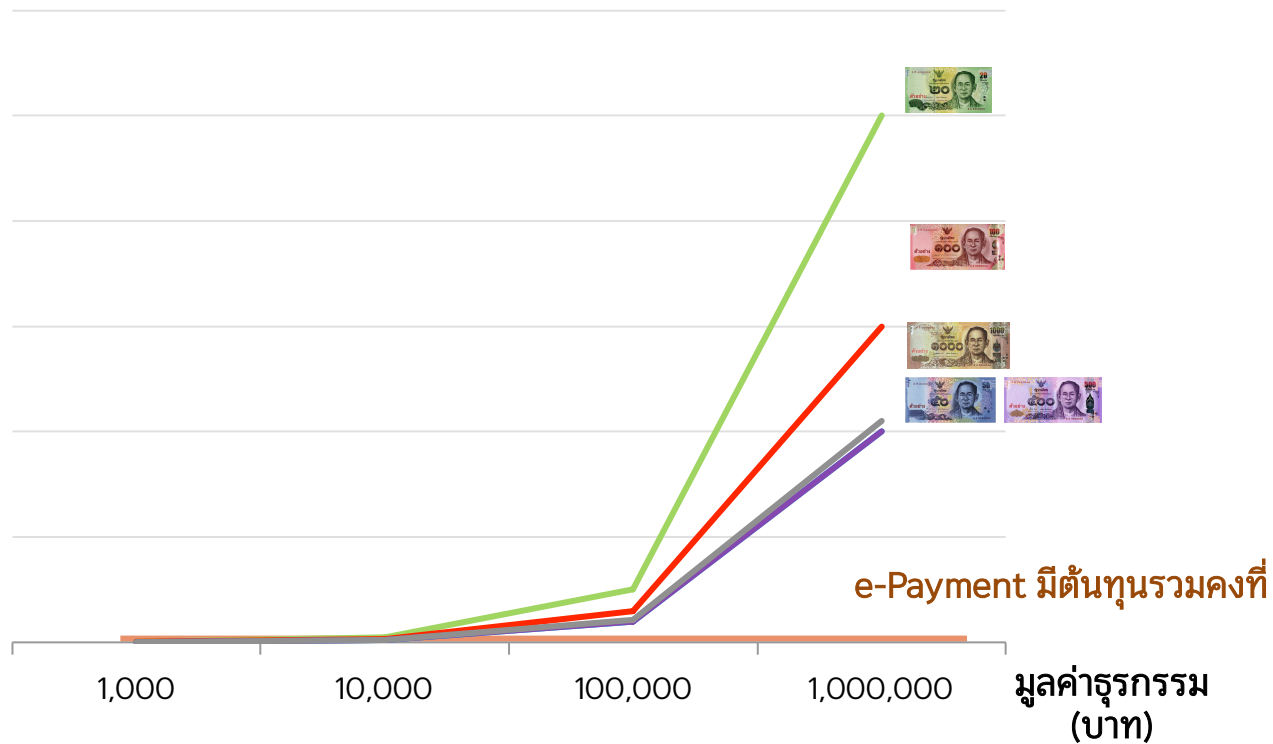
ต้นทุนแปรผัน

เงินสด ยิ่งจ่ายเยอะ ยิ่งแพง

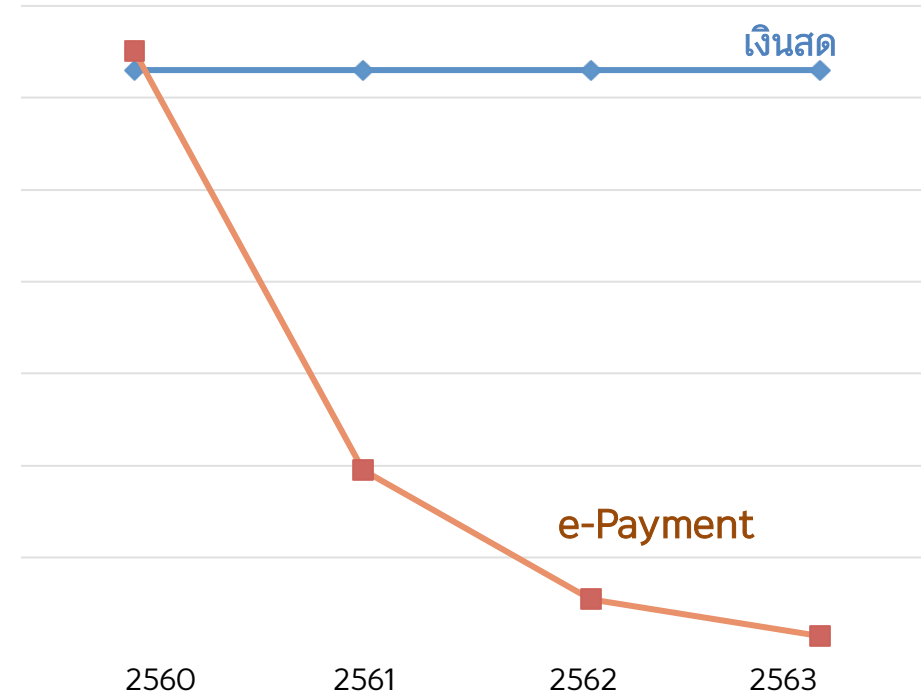
e-Payment ยิ่งใช้ ยิ่งถูกลง

ต้นทุนรวมต่อธุรกรรม (บาท)*

*หมายเหตุ : สมมติให้ใช้ธนบัตรประเภทเดียวกันในการทำธุรกรรม

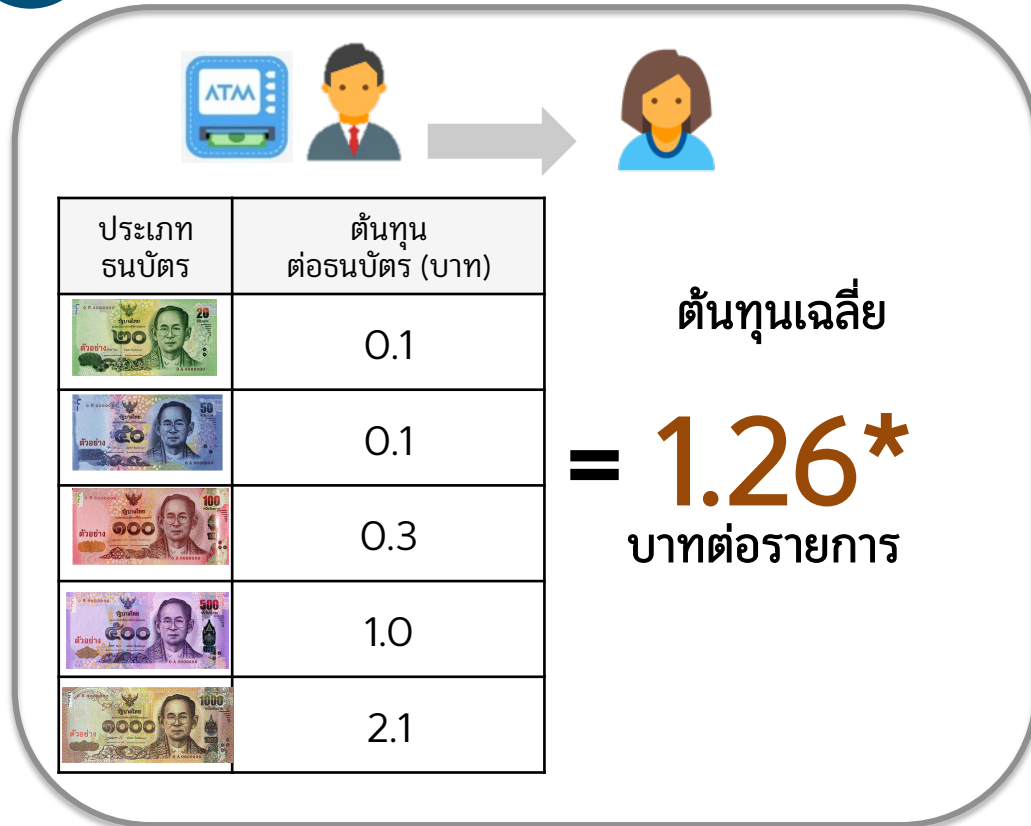
ต้นทุนเฉลี่ยต่อรายการ (บาท)

*หมายเหตุ : ต้นทุนธุรกรรม e-payment อ้างอิงงานศึกษาของ PricewaterhouseCoopers ซึ่งรวมต้นทุนการพัฒนาและดำเนินการของระบบกลาง และต้นทุนพัฒนาระบบของ สง. ไม่รวมต้นทุนในการดำเนินการอื่นๆ (operating cost)

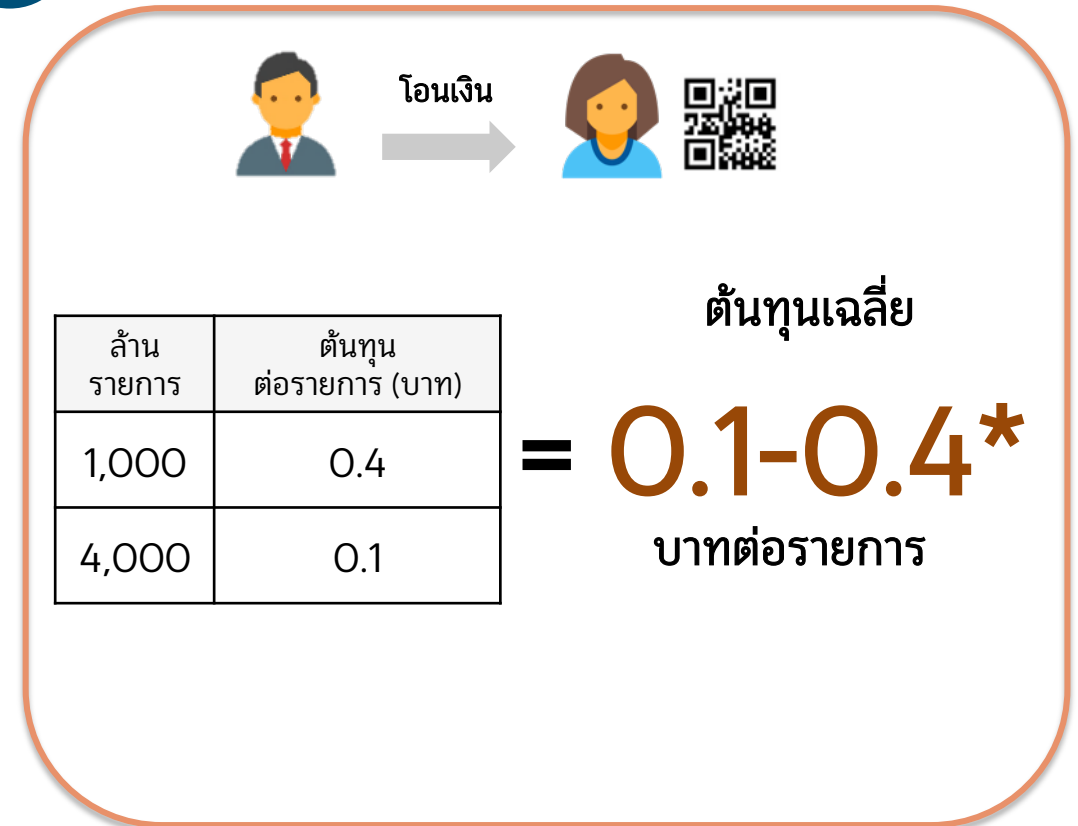
เงินสด กับ e-Payment อะไรรวดกว่ากัน

1 เงินสด

*หมายเหตุ : ต้นทุนเฉลี่ยต่อรายการ = ต้นทุนเฉลี่ยต่อธนบัตร x จำนวนธนบัตรที่ใช้ต่อรายการ = 0.34 บาท x 3.7 ใบ ตามแบบสำรวจ e-Payment ของ ธพท.

2 e-Payment (mobile/internet banking)

*หมายเหตุ : ต้นทุนเฉลี่ยต่อรายการ หมายถึงต้นทุนเฉลี่ยต่อรายการระหว่างปี 2561-2562 โดยการนำประมาณการต้นทุนของ ธพท. รายปีจากงานศึกษาของ PricewaterhouseCoopers ทหารด้วยประมาณจำนวนธุรกรรม ซึ่งสมมติให้อัตราเติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 60% ต่อปี เช่นเดียวกับในอดีต

เงินสดยังสร้าง Social Cost ให้กับระบบเศรษฐกิจ มากกว่า e-Payment

1 จ่ายด้วย e-Payment สร้าง Private Cost

- Development cost
- Implementing and operating cost
- Banks' system enhancements cost
- Maintenance cost

2 จ่ายด้วยเงินสด สร้าง Social Cost

TERMINAL

PAYMENT APPROVED

BANK CARD
1234 5678 1234 5678

BANK CARD
1234 5678 1234 5678

CITY PASS

1 QZ	2 ABC	3 DEF
4 GHI	5 JKL	6 MNO
7 PRS	8 TUV	9 WXY
*	0	#
CANCEL	CLEAR	ENTER

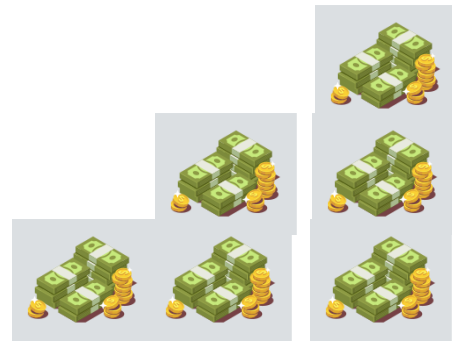
ปี 2560.. คนไทยเพียง 17% ใช้ e-Payment

วัยนักศึกษาและ
วัยเริ่มทำงาน

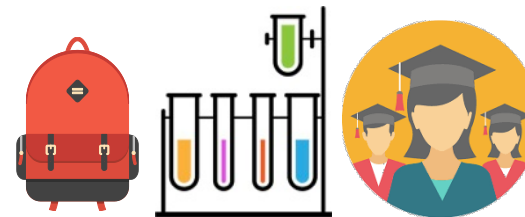
18-39 ปี 29%
40-49 ปี 15%
50-59 ปี 7%

รายได้ > 10,000 บาท/เดือน

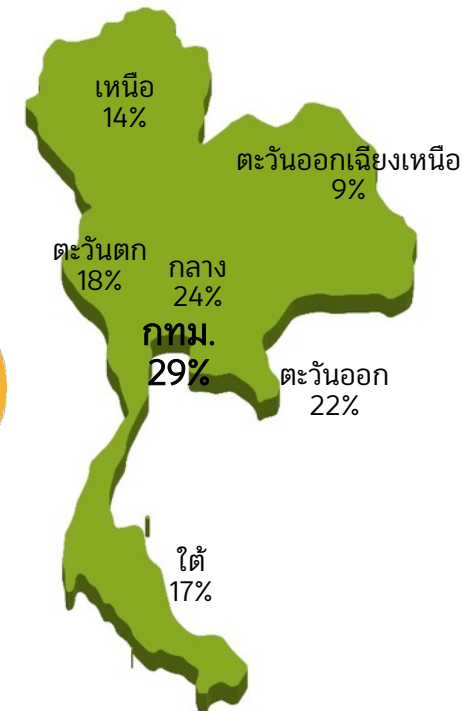
< 3,500 6%
3,501-10,000 14%
> 10,000 28%

จบปริญญาตรี

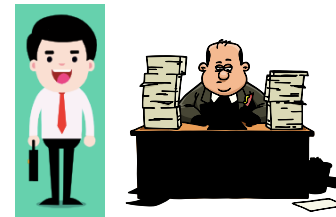

ประถม 2%
มัธยม 19%
อุดมศึกษา 44%

คนในเมือง

พนักงานเอกชน
ข้าราชการ

พนักงานบริษัท 48%
ข้าราชการ 34%

อายุ รายได้ การศึกษา ที่อยู่ แสดงการใช้ e-Payment ที่ต่างกัน

ระบบพร้อมเพย์

จุดเริ่มต้นของการพัฒนา infrastructure

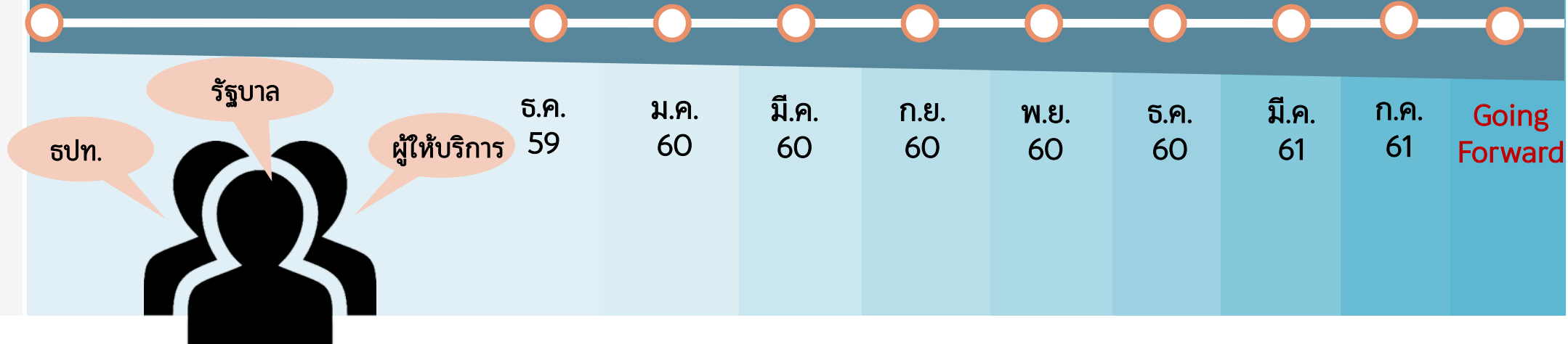
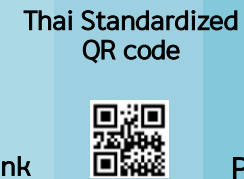
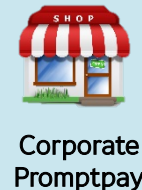
การโอนเงินรายย่อย
ระบบเดิม

- ค่าธรรมเนียมแพง
- ใช้ได้ในวงจำกัด

National e-Payment Master Plan

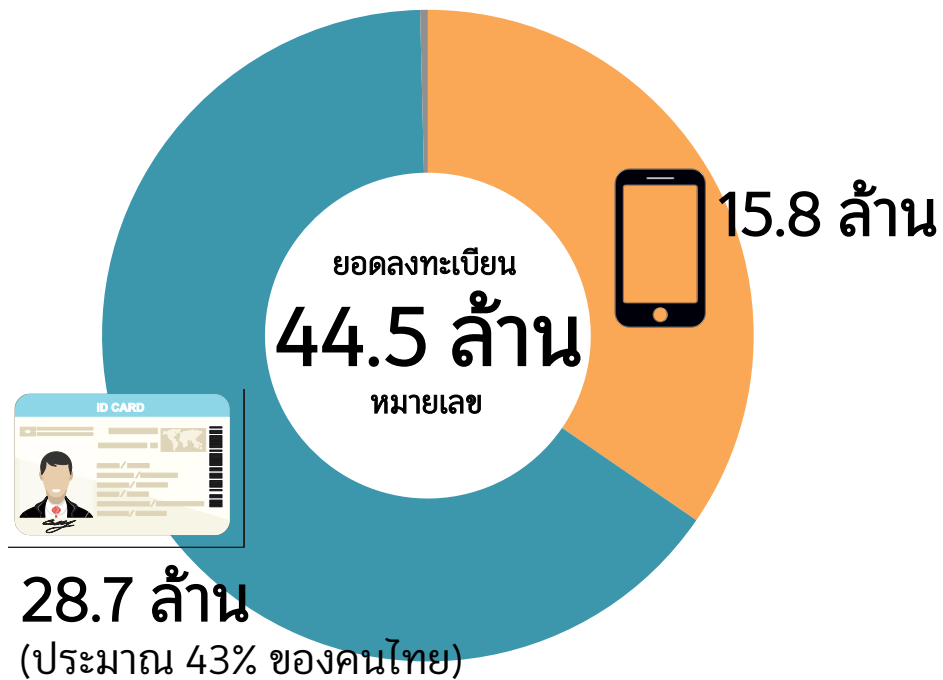

Any ID	Any Channel	Any where	Any Time
Any Service Providers			

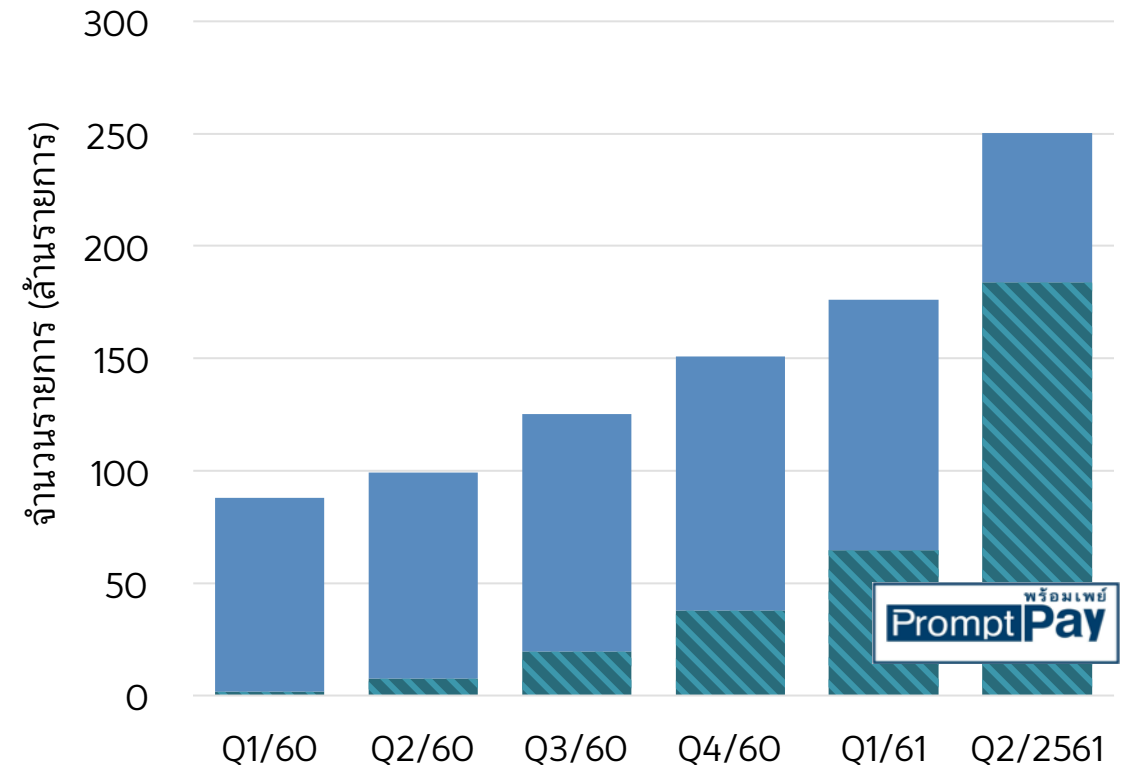

หลังจากเปิดให้บริการมาปีครึ่ง 43% ของคนไทยลงทะเบียนพร้อมเพย์แล้ว ยอดการใช้งานกว่า 2.7 ล้านรายการ/วัน

ยอดลงทะเบียนพร้อมเพย์ (เดือน ส.ค. 2561)

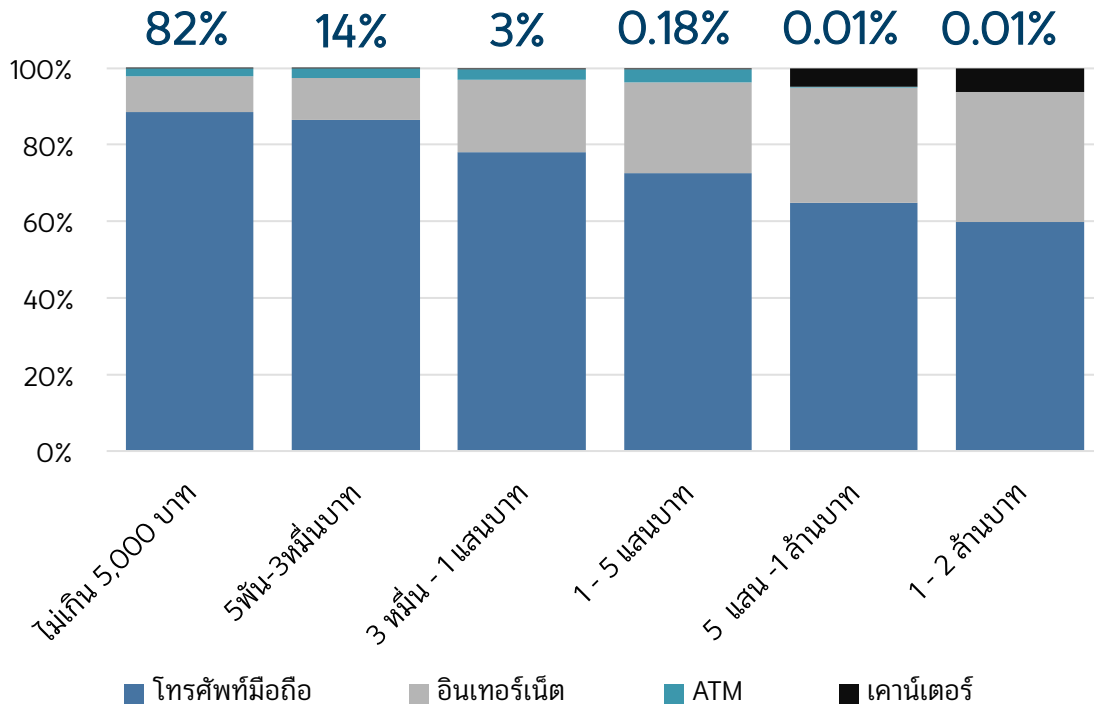
สัดส่วนการโอนเงินข้ามธนาคารผ่านระบบพร้อมเพย์และ
การโอนเงินรายย่อยข้ามธนาคารระบบเดิม

*หมายเหตุ : นอกจากนี้ การลงทะเบียนด้วยหมายเลขอ้างอิงอื่นๆ เช่น หมายเลขทะเบียนนิติบุคคล หมายเลขผู้ออกใบแจ้งหนี้ (Biller ID) และหมายเลขกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Wallet ID) จำนวน 1.5 แสนหมายเลข

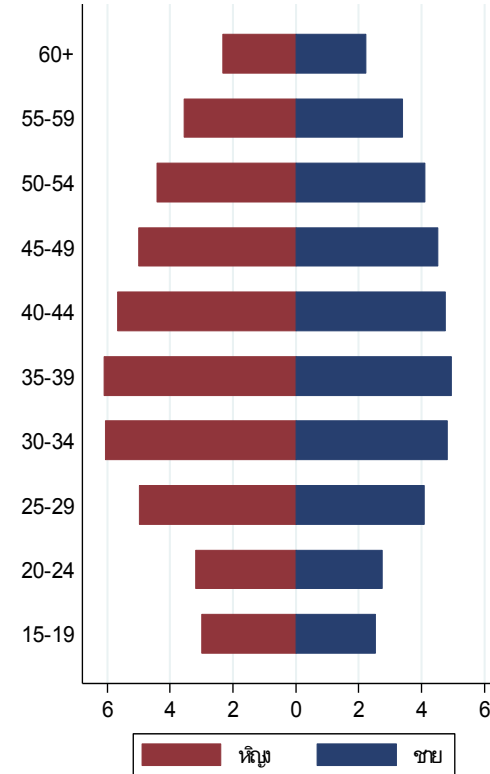
82% โอนเงินมูลค่าต่ำกว่า 5,000 บาท และนิยมใช้ช่องทาง Mobile banking

สัดส่วนการโอนเงินผ่านระบบพร้อมเพย์ตามช่วงมูลค่า ผ่านช่องทางต่าง ๆ

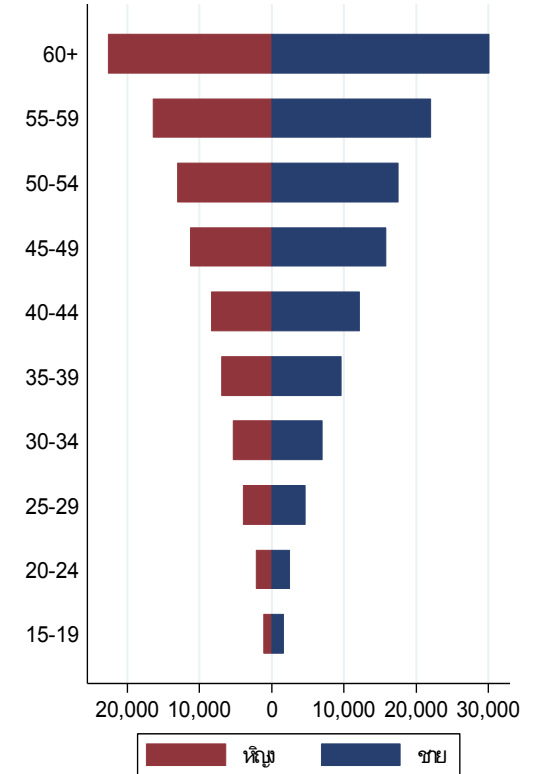

ช่วงวัยกลางคนใช้บ่อย และมูลค่าการใช้สูงตามอายุ ผู้หญิงใช้บ่อยกว่าผู้ชาย แต่ผู้ชายใช้มูลค่าสูง

จำนวนรายการต่อบัญชี

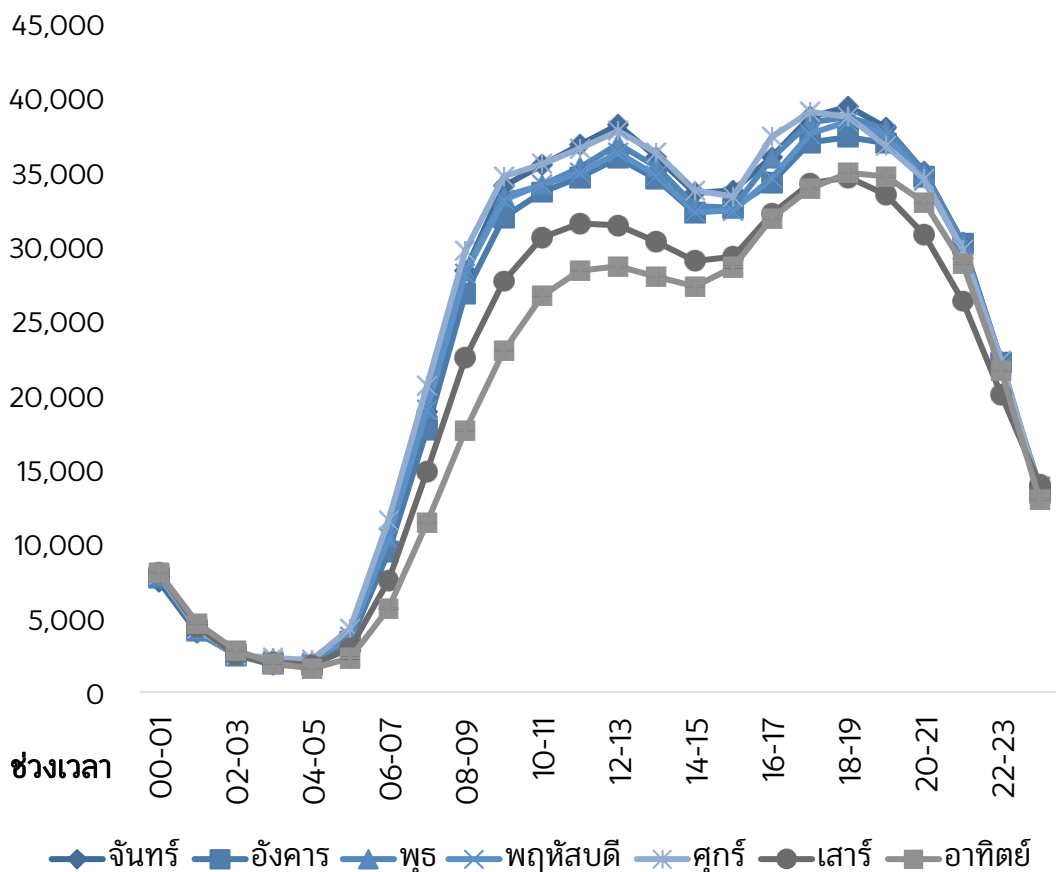

มูลค่าเฉลี่ยต่อรายการ

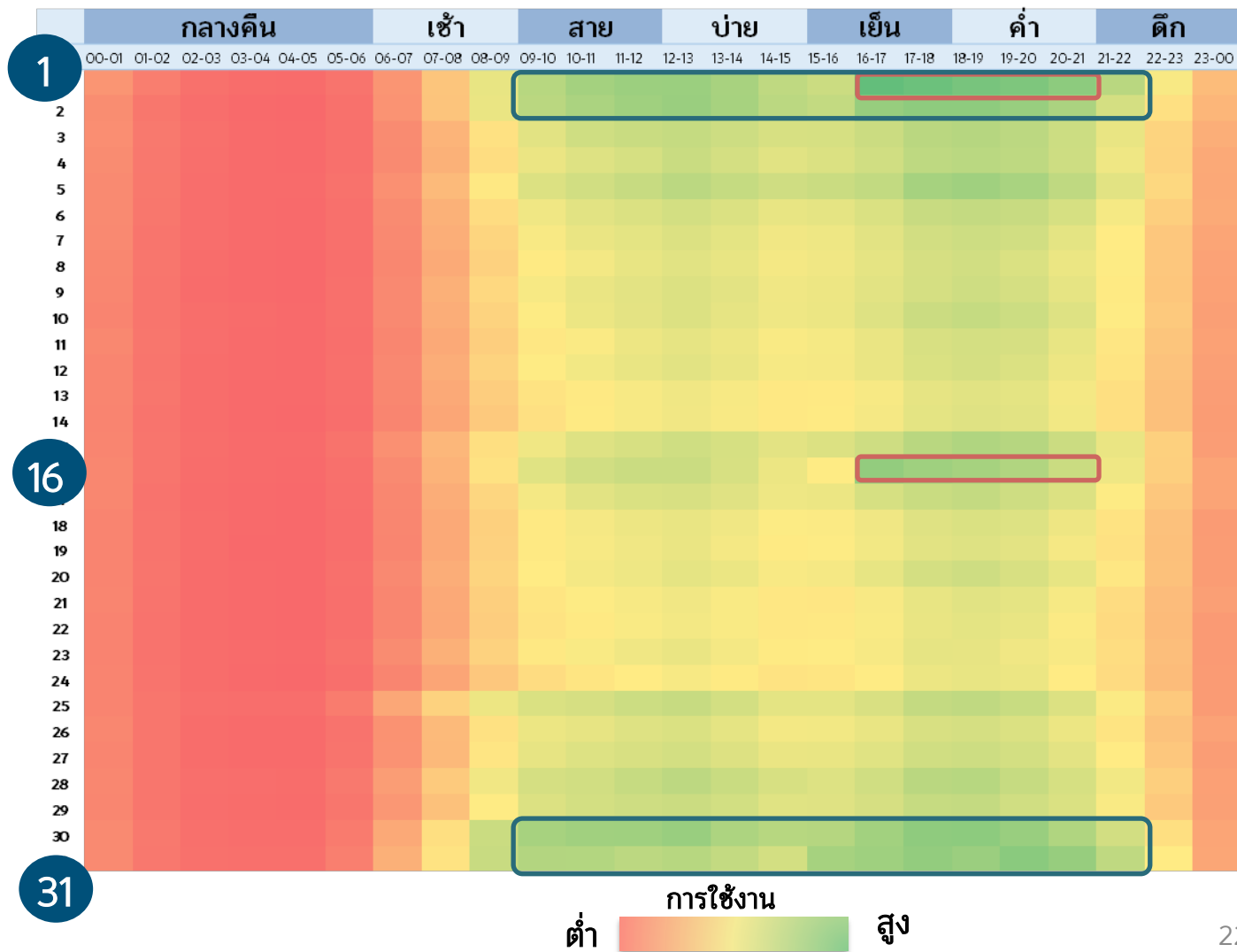

การใช้งานมากช่วงเวลาพักเที่ยงและหลังเลิกงาน และใช้ในวันทำงานมากกว่าวันหยุด

ธุรกรรมต่อชั่วโมง (ครั้ง)

ช่วงต้นเดือนและลศนเดือนมรรายการมากกว่าปกติ วันที่ 1 และ 16 ธุรกรรมมากในชวงเวลา 16.00 น.

Source: BOT, calculated by authors

ธนาคารประกาศยกเลิกค่าธรรมเนียมช่องทางออนไลน์

ธนาคารปรับตัวรับพฤติกรรมผู้บริโภคยุคดิจิทัล
ฟรีค่าธรรมเนียมธุรกรรมทางการเงิน

Admission Premium

MOBILE BANKING

ส่งครามฟรีค่าธรรมเนียม
กลยุทธ์ตะขาหลอก
ชิงความเป็นแบงก์หลัก

sm STRATEGY+MARKETING MAGAZINE

แบงก์ 'เลิกค่าธรรมเนียม'
ตัดอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต!!

www.dailynews.co.th

ทำธุรกรรมผ่านช่องทางดิจิทัล
'ฟรีค่าธรรมเนียม'

- ✓โอนข้ามเขต
- ✓โอนต่างธนาคาร
- ✓จ่ายบิล
- ✓เติมเงิน
- ✓กดเงินไม่ใช้บัตรข้ามเขต

*ATM โอนข้ามเขตและต่างธนาคาร (พ.ศ. 1 - 30 เม.ย. 61)

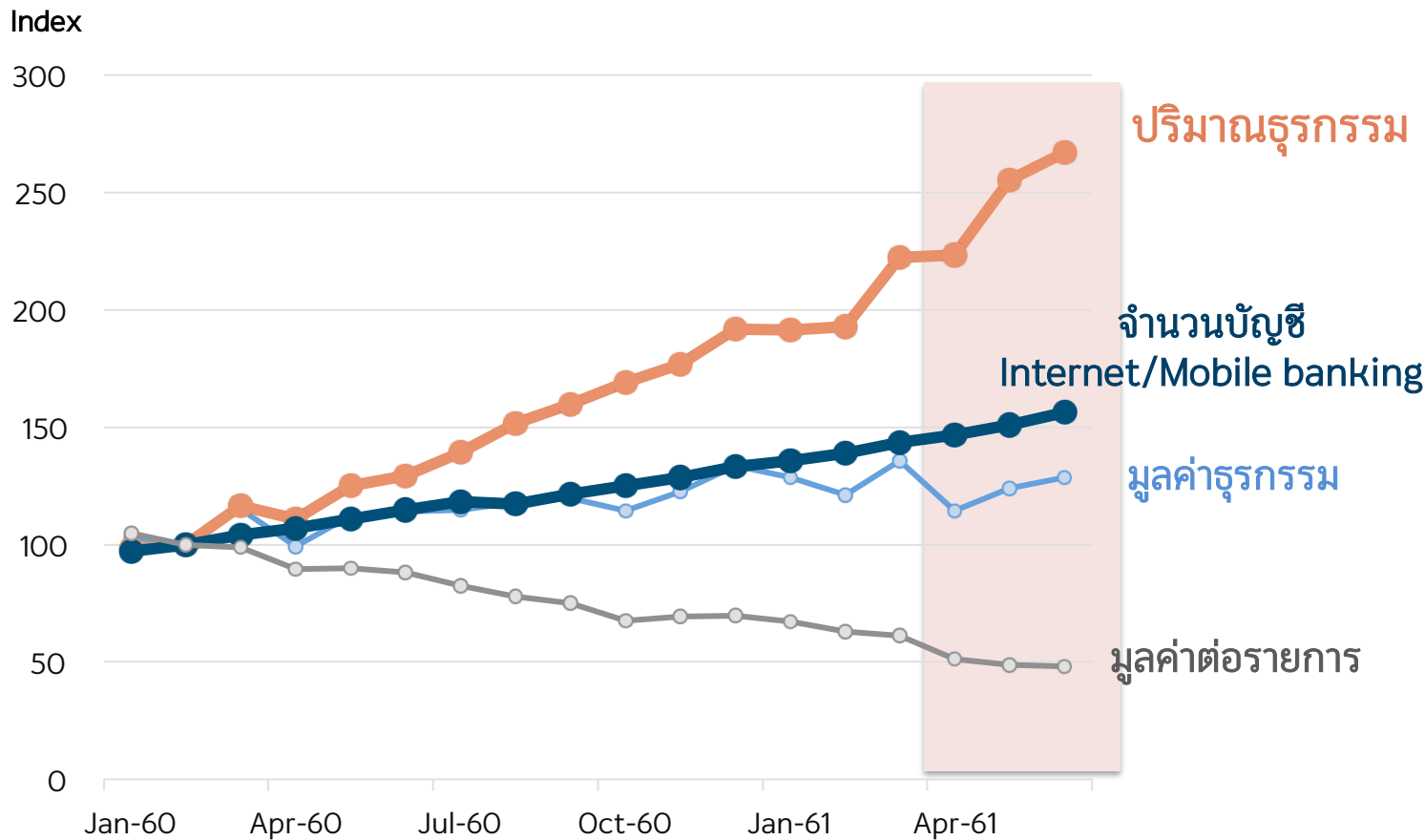
Brand Inside

ธนาคารจะอยู่อย่างไร ในยุคฟรี ? "ค่าธรรมเนียม" ?

ธนาคารที่มีมรยกเลิกค่าธรรมเนียม

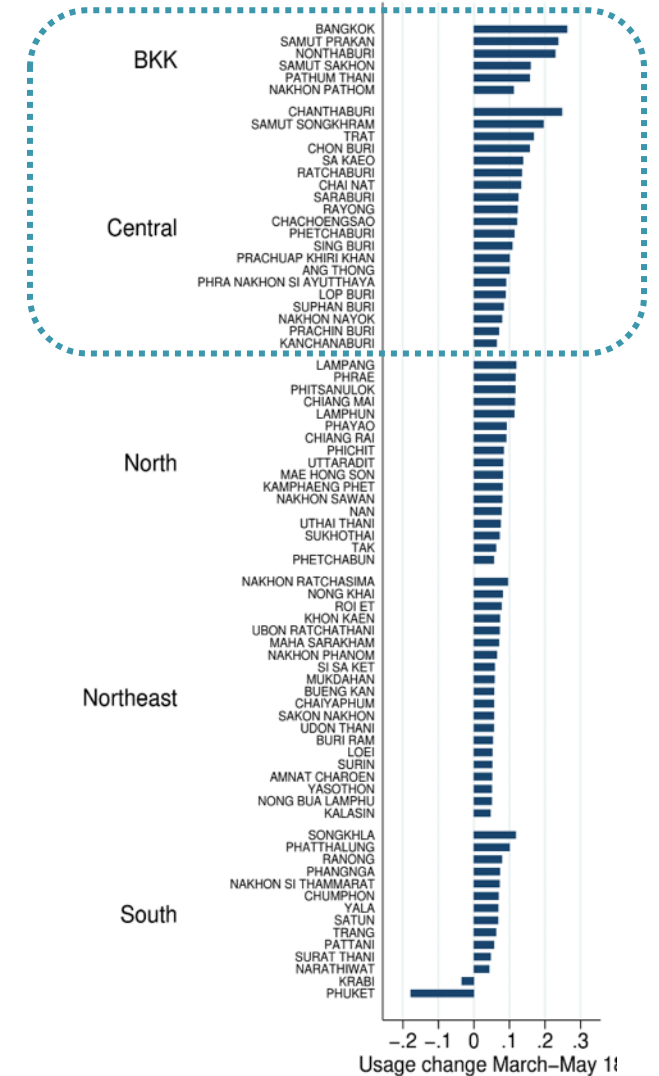
ธนาคาร	เริ่ม
ไทยพาณิชย์	26 มี.ค. 2561
กรุงไทย	29 มี.ค. 2561
กสิกรไทย	28 มี.ค. 2561

ปริมาณธุรกรรมเติบโตอย่างก้าวกระโดด คนกรุงเทพและภาคกลางโอนเงินมากขึ้น

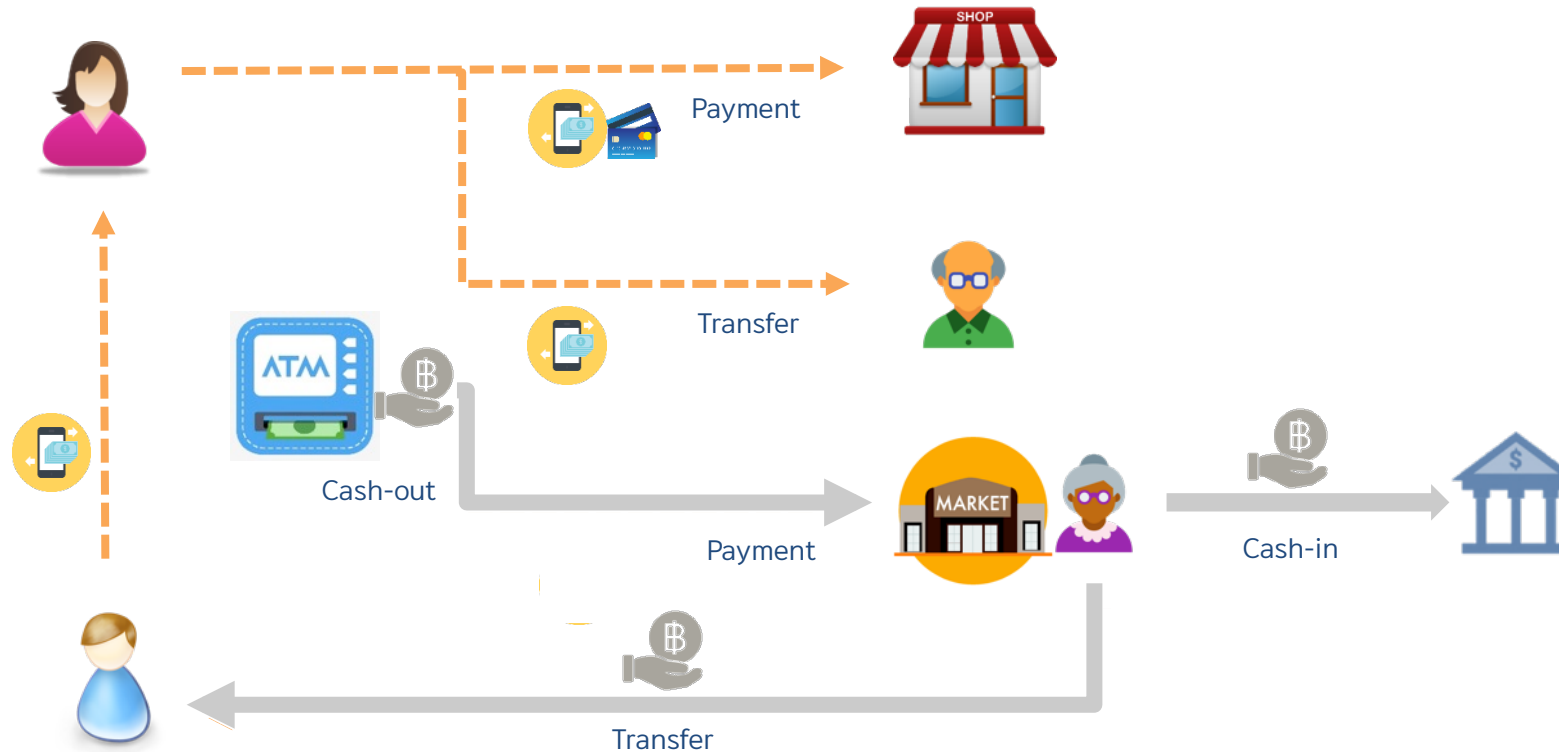
Source: BOT, calculated by authors

การเปลี่ยนแปลงของ จำนวนรายการ/คน/เดือนรายจังหวัด (เดือน มี.ค.-พ.ค.61)

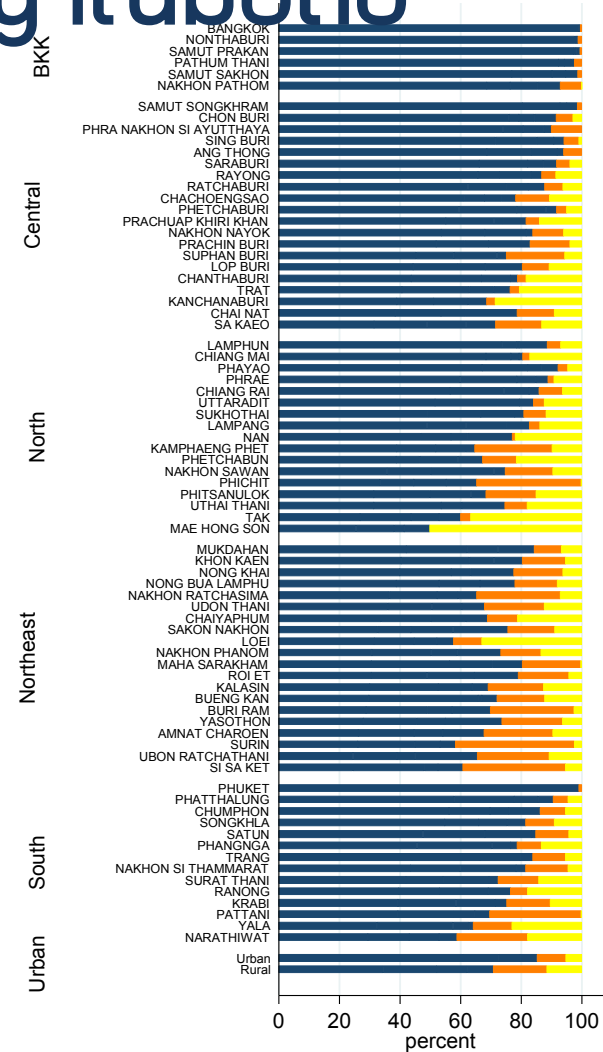
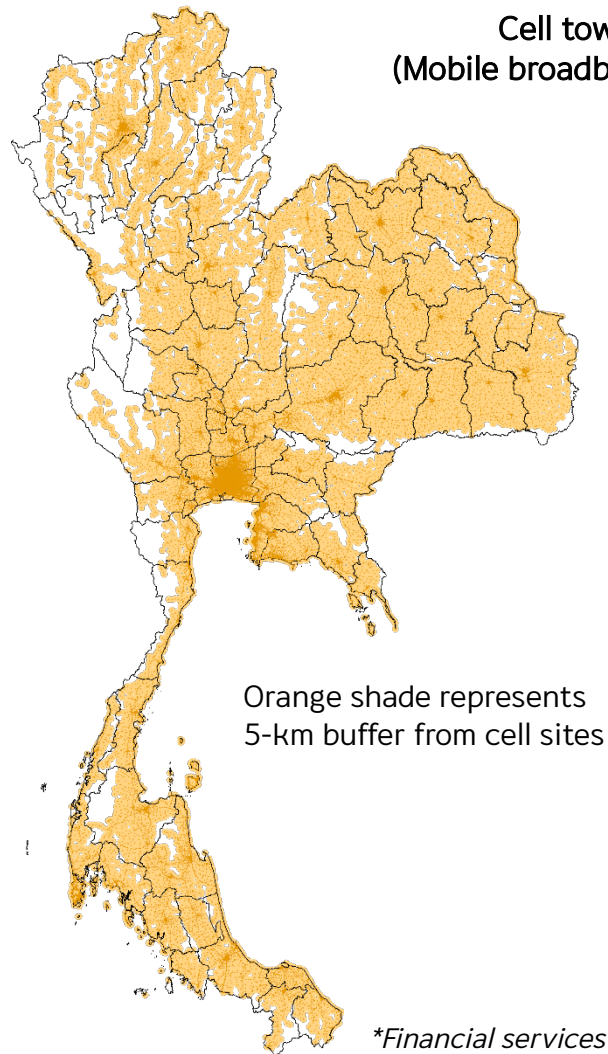
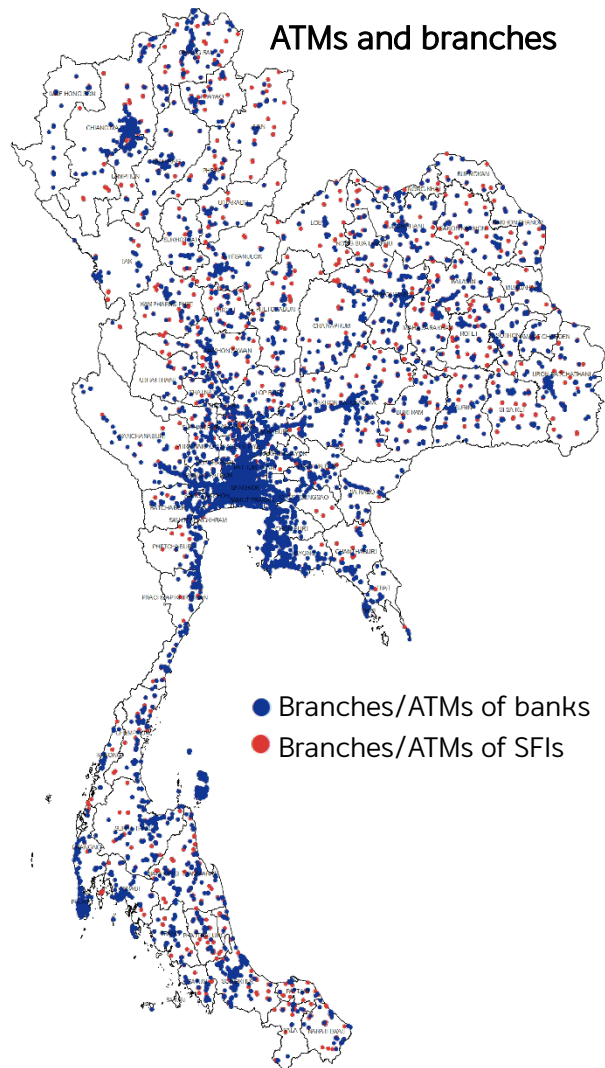

Source: Administrative data from 5 banks, calculated by authors

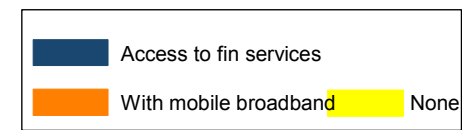
ถ้ายังมีคนที่จำเป็นต้องใช้เงินสด ...

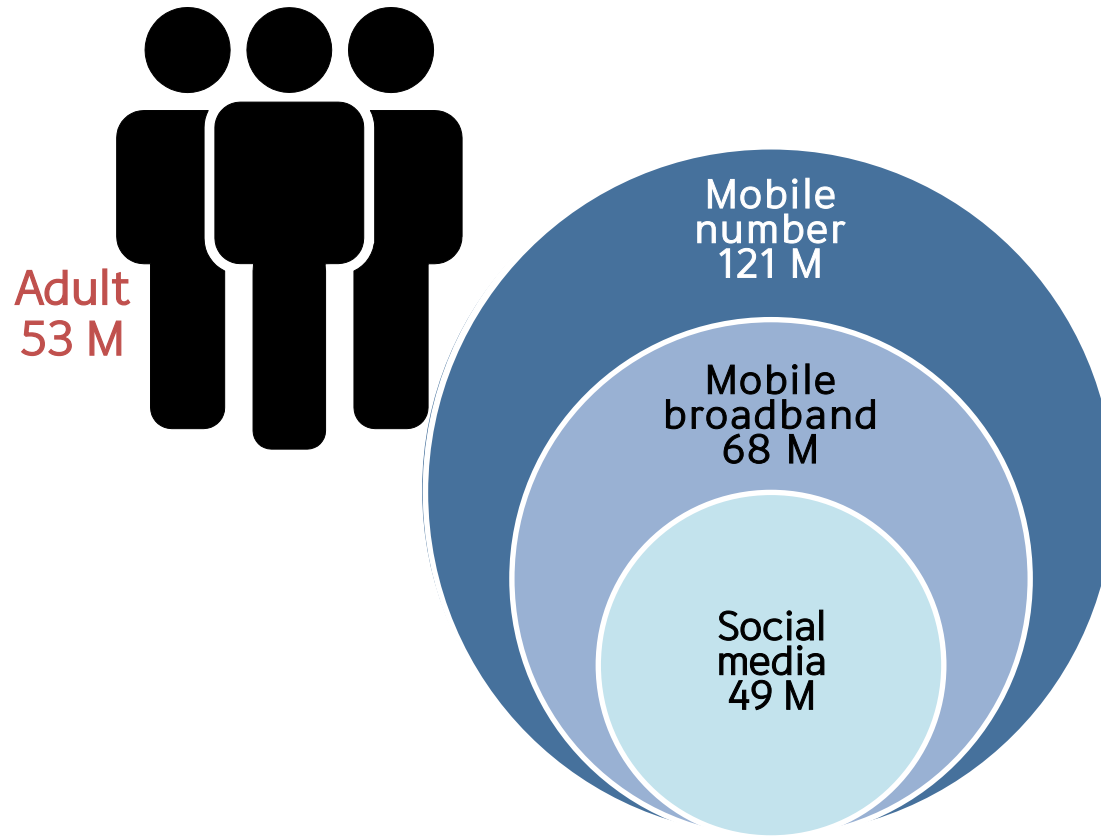
หมู่บ้าน 9% เข้าไม่ถึง บริการทางการเงิน หรือสัญญาณมือถือ

*Financial services include branches and ATMs of banks and SFIs, shops with EDCs, and potential banking agents.

Digital readiness ของคนไทย

95 M

53 M

44 M

32 M

Contingency/ fall-back option

Store value

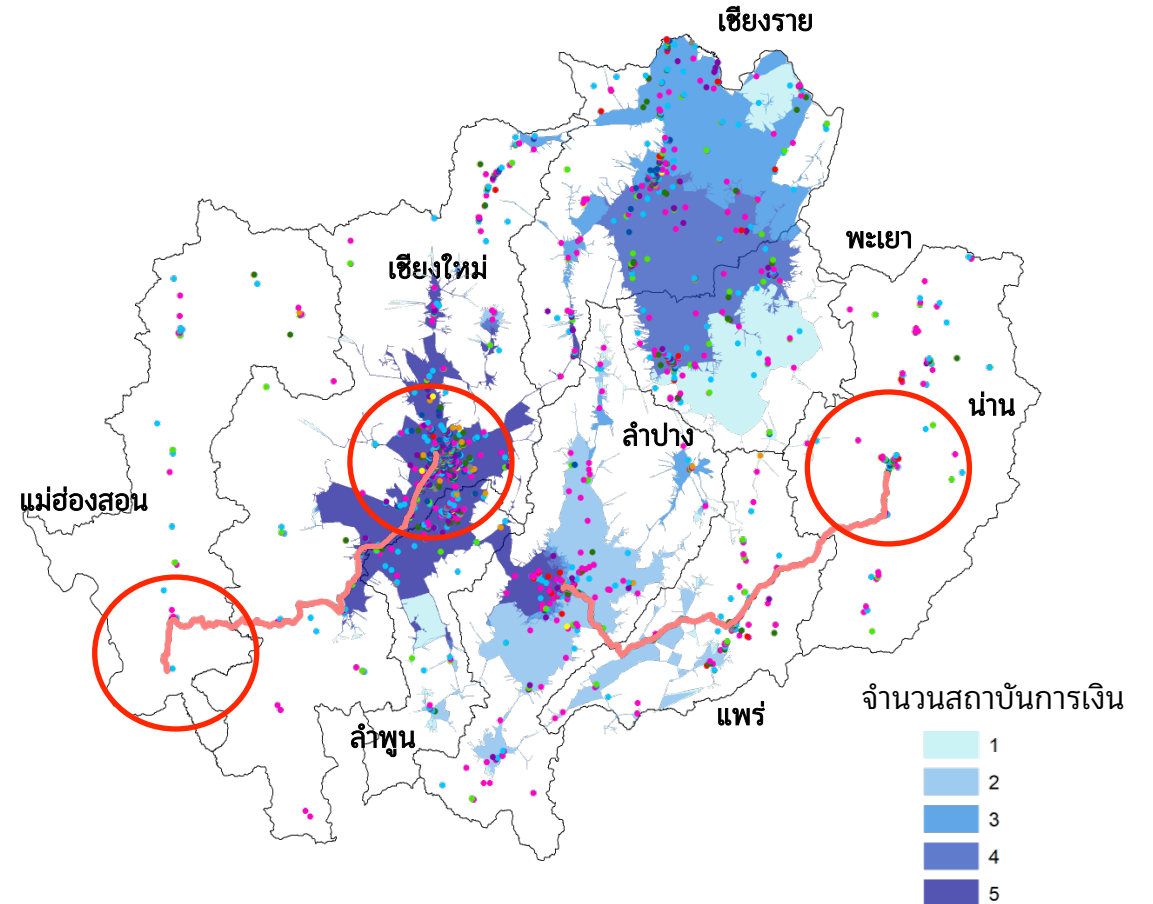
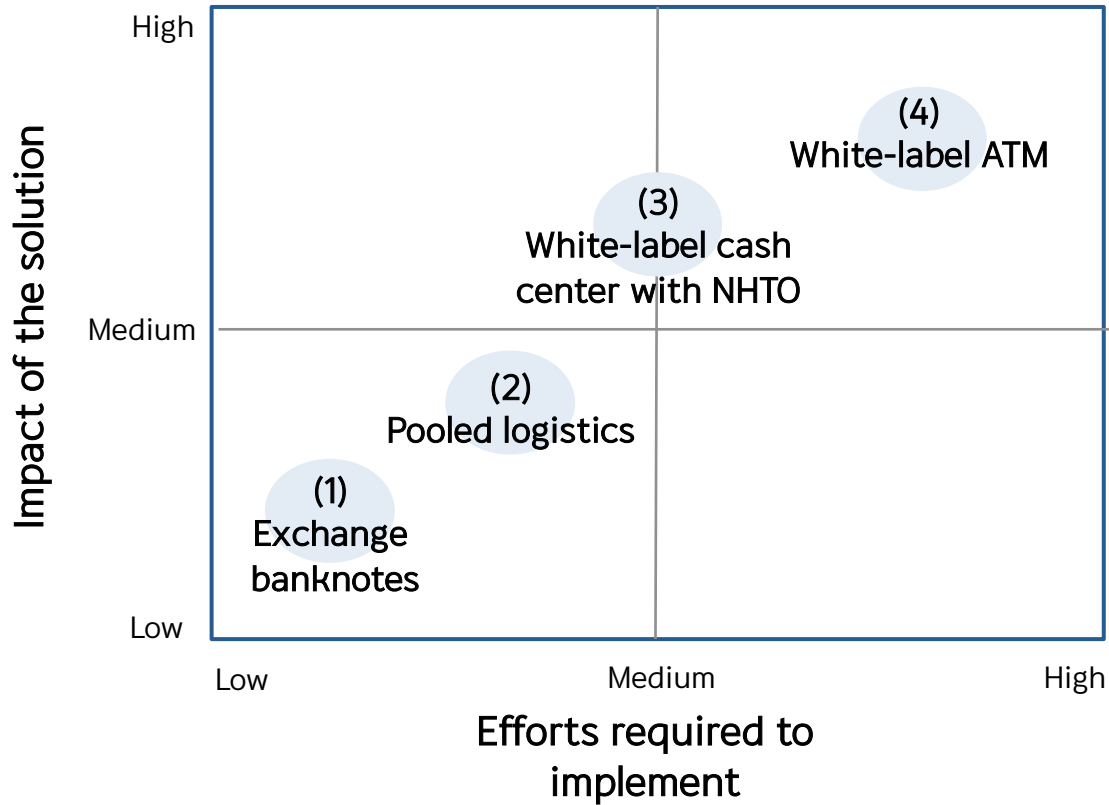
Habitual attachment to cash

เงินสดจะยังอยู่ ... แต่ e-Payment จะเพิ่มขึ้น

เพิ่มประสิทธิภาพเงินสด

ส่งเสริมการใช้ e-Payment

“What we need to think about is a **less-cash** society, not a **cashless** one.”

Kenneth Rogoff, 19 October 2016